

Петър Копанов

Смяна на професията

Понякога животът е по-невероятен и от най-невероятните приказки, които хората обичат да съчиняват. Историята, която ще разкажа тук, си е съвсем истинска. От съображения за сигурност някои имена и места са сменени, но фактите са останали такива, каквито са били – или поне каквито са ми разказани. Доколкото успях ги проверих. Предварително се извинявам на главния герой ако му създавам неудобство с разказа, но като писател мисля че ще ме разбере. И ще ми прости за „разконспирирането“. Ето и самата история:

Николай Сергеевич Кузнецов беше потомствен военен. Четвърто поколение по баща и второ по майка. И съвсем естествено пое по утъпканата пътека на предците си: През 1972 г. постъпи в Рязанското училище на Въздушнодесантните войски. Дипломира се като първенец на курса през 1976 г. с чин лейтенант. През 1976–1979 служи в Московския военен окръг – в 16 отделна бригада със специално назначение, известна като Чучковската бригада. Произведен бе предсрочно в старши лейтенант и капитан. През лятото на 1979 г. влезе в състава на новосформираното спецподразделение „Каскада“ като взводен командир. След което в състава на „Каскада“ се навря в Афганистан.

...И досега се разказват какви ли не глупости за това как са влезли съветските войски в Афганистан и защо. За мотивите не мога да кажа със сигурност нищо – и Брежнев, и останалите малоумници от Политбюро, които вземат решението за нахлуването, отдавна вече ги няма. Така че не мога да ги питам. А на официалните твърдения по въпроса едва ли някой от моето поколение ще погледне сериозно.

Причините за това идиотско нахлуване може и да не знаем – аз дозимирам че и самия Брежнев не е бил наясно с тях! – но действията на войските могат да бъдат възстановени. При това доста точно. Ето как всъщност е станало нахлуването там:

На 25 декември 1979 година „Каскада“ и още два отряда от Спецназ под командването на полковник Баяренов, временно включени в състава на 105-та въздушнодесантна дивизия, пристига с транспортен самолет в Кабул. На 27 декември лично заместник-министърът на вътрешните работи на СССР генерал-лейтенант Виктор Папутин, преоблечен в униформа на афганистанската армия, ръководи шурма на президентския дворец Даруламан. „Каскада“ е острието на шурма. И тук става поредното осирание поради поредната липса на проучване и планиране. Уточнявам: и нападателите, и защитниците на двореца са облечени в афганистански униформи. В данданията десантниците от различните поделения се изпозастрелват едни други. Убит е и полковник Баяренов,

който чака на входа на двореца подкрепление. Престрелката продължава около 5 часа. На входа пред стаята на Хафизула Амин е убит и генерал Папутин, който лично води шурма. Вбесените от загубите си спецназовци пребиват и убиват цялата охрана, нахлуват в стаята и надупчват с куршуми Амин, който в този момент отпива от чашата си грузински коняк в ъгъла на стаята. Кузнецов е един от тези, които успяват да оцелеят в този идиотски шум и да надупчат Амин. За героизъм по време на шурма е награден с боен орден „Червено знаме“ и повишен в чин майор.

През следващите години майор Кузнецов служи в състава на спецподделение „Каскада“, изпълняващо специални задачи на Разузнавателното управление на 40-а армия. Изпълнява 78 специални мисии в тила на моджахидините, включително и на територията на Пакистан. Награден е с всички мислими ордени и медали, включително и „Герой на Съветския съюз“ с указ на Президиума на Върховния съвет на СССР от 25 януари 1989 г. Указът е с печат „не подлежи на публикуване“ в горния десен ъгъл и е подписан от Председателя на Президиума М.С. Горбачов. „Златната звезда“ му е дадена за осуетяване на опита за покушение над Горбачов през 1988 г. в Индия. Самият Горбачов като разбира за този план отказва да посети Индия и пропуска една от възможностите да се окаже натиск над Пакистан за решаване на Афганистанския проблем. Но това е друга история...

През 1984/5 година Кузнецов е изпратен на обучение във Военната академия на Съветската армия, втори факултет. След завършването на обучението е произведен в чин подполковник и върнат в Афганистан. Именно обучението в академията го спасява от сигурна смърт. На 14 декември 1984 г. на летището в Кандахар става страшна трагедия. Съветската армия подготвя десант в тила на моджахидините. Всичко е готово за операцията, когато на един войник от охраната му се сторило, че някой се промъква към един от бомбардировачите. И понеже има заповед да се стреля на месо – той стреля. Цял пълнител. Един от куршумите рикошира в бетона на пистата и удря взривателя на една от бомбите, които вече са окачени под крилата на бомбардировача. Бомбата разбира се гръмва. След което от ударната вълна гръмват и другите бомби – техните взриватели също са сложени. Цялата ескадрила хвърква във въздуха. Заедно с нея хвърква и поделението „Каскада“, което вече е качено в един от самолетите и готово за въздушен десант в тила на Ахмед хан. Подобна идиотщина се случва и на американците от „Делта форс“ една петилетка преди това, когато в хода на операцията Eagle Claw, известна

още като Evening Light, нахлуват в Иран за да освободят заложниците в американското посолство. Ще си позволя да напомня: американското посолство в Техеран е превзето на 4 ноември 1979 година. Взети са 70 заложника. На 24 април 1980 година 8 американски хеликоптера RH-53D, известни още като Sea Stallion, пренасящи специалните части, навлизат в Иран. В хода на операцията 3 от хеликоптерите се повреждат и групата каца в пуста местност, след което чака решение за по-нататъшните действия. Проблемът е бил, че според първоначалния план атаката на посолството е трябвало да бъде поддържана от поне 6 хеликоптера, а са им останали само 5. При опит за кацане въздушната цистерна с гориво е уцелена по погрешка от ракета от охраната малко след като каца до групата. Какво точно става след това и досега не е известно, но американците прекратяват операцията и се изтеглят, като оставят 8 обгорели трупа на свои другари и 3 хеликоптера, които са показани на другия ден по иранската телевизия. След което заложниците са пръснати в 16 града в Иран. Така че подобни идиотщини съвсем не са били съветски патент. Но ние не се занимаваме с идиотщините, които стават във въоръжените сили по света, така че ще оставим тази тема и ще се върнем на историята на нашия герой.

Николай Кузнецов остана в Афганистан до края на съветското военно присъствие там (ама как звучи само а – присъствие ☺). Изтегли се от Афганистан с последната група на 15 февруари 1989 като полковник и командващ охраната на командира на 40-а армия генерал Громов. Убитите от Съветска страна в тази война са 13 833 човека и щяха да бъдат поне два пъти повече, ако не бяха Кузнецов и другите като него.

Истинската трагедия на Кузнецов, както и на останалите „афганци“, започна след завръщането. Всички идеали, за които те се бяха били, вече бяха отхвърлени от собственото им общество и пратени на боклука. Нещо повече – самата държава, великият, единен, могъщ Союз Нерушимы, едва-едва креташе и всеки момент щеше да се сгромоляса. „Переструвката“ на Горбачов, лекомислено започната без ясни цели и програма, вече беше разбунила обществото. Не само съседите, но и собственото му семейство приемаше Кузнецов като чужд човек и едва ли не военнопръстъпник. Жена му го напусна и отиде при родителите си, а двамата му сина не искаха и да знаят нито баща си, нито военната професия. По-големият, вече последна година в гимназията, поне се готвеше за изпити в МГУ и изпитваше някакъв респект от баща си най-вече заради издръжката, но по-малкият се беше превърнал в истински хунвейбин. Направо заяви на „дъртия пръдльо“, както наричаше баща си, че

цялата система е една вмирисана помийна яма, в която човек не може вече даже да се изсере нормално, защото вече е препълнена, Революцията е била гаден еврейски заговор, финансиран от германския генерален щаб, а Ленин е един восьчен гъз, който трябва да бъде изхвърлен от Мавзолея и запален на Червения площад. И много подробно му обясни, че той, полковникът от Спецназ, бил само един „дърт пръдльо“, понеже не смеел да се изсере нормално върху цялата тая лайниана държава, а само тихичко пръцкал по къшетата и се слушвал някой да не чуе.

Полковник Кузнецов изпадна в шок. Почувства се така, сякаш е дошъл краят на света. И беше донякъде прав. Неговият свят наистина си отиваше... А той не знаеше какво да прави... Вече беше навъртял стажа за пенсиониране, но мисълта да напусне службата и да се озове в лудницата, в която страната му се беше превърнала, го караше да настръхва.

Кузнецов можеше да бъде упрекуван във всичко друго но не и че е страхливец. Само че досегашните трудности и проблеми, които той успешно бе преодолявал и беше оцелявал, бяха трудности на тялото. А тези, с които сега се сблъска, бяха трудности на душата. Противниците му не бяха материални. Тях не можеше да ги застреля. Нито да ги разреже със сапъорната лопатка. Или да им счупи врата...

Отначало Кузнецов се уплаши, че ще се побърка. Досега не се беше сблъсквал с подобни проблеми. Досега всичко беше ясно: формулираш целта – или я приемаш като заповед от началството, след това определяш средствата, с които да я постигнеш, избираш стратегията, и накрая действаш. Или чакаш да дойде моментът да действаш. Сега този подход просто не вървеше. Нямахте цели. Нямахте стратегии. И средства нямаше.

Тук си казаха думата подготовката и опитът: като не знаеш какво става и се съмняваш – спираш. И чакаш да си изясниш обстановката. И мислиш.

Само че единственото нещо, което не особено склонният към философски размисли мозък на Кузнецов успя да измисли беше една не особено изтънчена перифраза на Декарт: изпитвам неудобства, следователно съществувам. Единственото, което му оставаше да прави, беше да чака. И да мисли. С надеждата, че рано или късно ще дойде мигът, когато решението ще се появи.

Така че Кузнецов продължи да ходи на работа и да подготвя нови бойци за спецчастите. И да чака. И когато му предложиха едногодишната командировка в Мозамбик, той въобще не се колеба дали да приеме предложението. Една година далеч от тази лудница. Така че въобще не

се замисли, а прие това назначение с облекчение, стегна си багажа и замина за Мозамбик.

Задачата на полковник Кузнецов наистина беше лека. Поне за човек с неговата квалификация. И прилично заплатена. Освен заплатата му на полковник вървяха и командировъчните, половината от които се превеждаха в сметката му у дома, а другата половина му се изплащаше в брой на място. В твърда валута. 300 долара месечно.

В какво конкретно се състои задачата полковник Кузнецов научи едва при пристигането си, но както и подозираше тя се оказа съвсем лека: реорганизиране и ръководене на охраната на секретен съветски обект. Секретният обект беше морска база, разположена в северния град Пемба на брега на океана, обслужваща съветските ядрени подводници, патрулиращи в Индийския океан. Цялата реорганизация се сведе до проверка на досегашната система на охраната и промени в режимите на охрана. В тази част на Мозамбик на практика нямаше „въоръжена съпротива“ срещу местния режим, така че нямаше и от какво да се пази базата. Истинският проблем беше безделието. И удобството. Всъщност нямаше какво да се прави през по-голямата част от времето. Нито вестници, нито телевизия. Даже радиостанциите не се чуваха добре в този край... което си имаше и добрата страна, тъй като нищо от ставащото в лудницата, от която беше избягал, не достигаше до сетивата и до съзнанието му.

И в същото време Кузнецов за пръв път в живота си се почувства бял човек. В буквалния и преносния смисъл на думата. Ще си позволя да поясня какво имам в предвид: Мозамбик е населен с племена от фамилията Нигер-Конго, подгрупа Бенуе – Конго. Известни са още като Банту и са си типични негри – черни, та чак леко синеят ☺. В провинцията Кабо Делгадо, където оперираше Кузнецов, живееха три народности от тази група: маконде на североизток, яо на северозапад и макуа в централната и южната част. И трите народа бяха мирни и спокойни. Проблемни бяха хората от племето малави, които населяваха централната част на Мозамбик по поречието на Замбези, т.нар. Коридор Бейра, като причината беше че искаха да се отцепят и да се присъединят към сънародниците си от самата страна Малави, заемаща западния бряг на езерото Няса. Ако това станеше, Мозамбик щеше да бъде разкъсан на две части – северна и южна, и да се разпадне като държава. Ясно беше, че централното правителство не може да допусне това и разправията, включително и военна, си беше налице. Само че тази разправия както вече казахме беше далеч на юг. А в Пемба и провинцията Кабо Делгадо

беше спокойно.

Освен че бяха кротки, местните бяха и много бедни. За 3 долара на месец Кузнецов си нае прислужник, който му готвеше, переше, чистеше и поддържаше къщата, в която полковникът беше настанен. За около 5 долара на месец си купуваше толкова много банани, кашу, фъстъци и какво ли още не от местните храни, че около половината от продуктите му оставаха и той ги даваше на прислужника като добавка към заплатата от 3 долара. За 15 долара на месец можеше да си наеме не една а 3 любовници, които да са готови на всичко за него. От последното обаче той се отказа. Не че беше сбъркан или импотентен – съвсем нормален мъж си беше. Просто негърките не бяха негов тип. Така че много внимателно обясни на местните сутеньори, че още се чувства изморен от предишната служба и засега ще почака, пък като се възстанови ще ги потърси.

Заредиха се тихи и спокойни дни, в които работата на Кузнецов беше съвсем малко и той я вършеше с удоволствие, а през свободното си време се наслаждаваше на спокойствието и красотата на страната и на живота, който водеше. И с Кузнецов започна да се случва това, което се случва с всеки нормален човек в неговата ситуация. Постепенно тревогата от ставащото в родината му и в собственото му семейство се оттегли от съзнанието му мина на подсъзнателно ниво. Където бавно и скрито започна да се подготвя решението на проблемите му. Накрая дойде и самото решение. Рязко. Изведнъж. Като светкавица. Ето как стана всичко. Поне откън.

... Целият ден беше преминал спокойно и безметежно както и предишните и нашият герой си позволи да се отпусне и да понаблюдава дивия свят около себе си. Скоро имаше случай да направи някои дълбоки философски наблюдения за поведението и умствените способности на хората въз основа на поведението на една група шимпанзета, които наблюдаваше. И да направи грешката, която едва не му коства живота. И която му помогна да намери това, което търсеше безуспешно вече толкова месеци...

Случката беше съвсем банална: след като обходи постове на охраната Кузнецов се скри в една горичка и започна да наблюдава. И да се наслаждава на живота и на спокойствието, защото наблюдението си беше съвсем рутинно и съзнанието въобще не участваше в него. След около половин час един от румънските специалисти, които помагаша на местните и ги учеха на съвременен земеделие, се прибираще от полето къщи и пътем мина през царевичака, който беше в съседство с

укритието на Кузнецов. Откъсна си един кочан и го пъкна под мишницата си с намерението да си го свари и изяде като се прибере. И си продължи по пътя. Маймуните от горичката, които като Кузнецов наблюдаваха какво става, видяха какво направи човекът и нахлуха в царевичака веднага щом той се отдалечи достатъчно. И си откъснаха по един кочан и го пъкнаха под мишницата. След малко започна циркът: някои от маймуните започнаха да повдигат подмишниците си за да се почешат. Кочаните падаха на земята. Маймуните си късаха нови и ги пъкнаха под мишниците. След известно време отново си вдигаха подмишниците. И кочаните отново падаха на земята... Някои от шимпанзетата започнаха да се ядосват и да реват. Скоро цялата нива заприлича на рок-концерт. Полковник Кузнецов внимателно наблюдаваше безплатното шоу като съвсем откровено се забавляваше. Аналогията между поведението на маймунското стадо и тълпите по митингите и концертите в собствената му страна беше толкова очеводно, че трябваше човек да е абсолютен дебил за да не я забележи. А Кузнецов не беше дебил. И не само я забеляза, но и започна да си прави някои философски разсъждения и заключения, породени сценката, която се разиграваше пред очите му. Като например това, че тълпата прилича на стадо маймуни и не разсъждава, а само подражава на тези, които вижда отпред. И ако тези, които са отпред също не знаят какво искат, а още по-малко как да го направят, цялата работа накрая заприличва на маймунския концерт, който се разиграваше пред него в момента.

Разбира се тези неща не бяха съвсем нови за нашия полковник. В курса по психология в академията той много внимателно се беше запознал с книгите на Густав Лъобон „Психология на тълпите“ и „Политическа психология“ и помнеше наизуст цитата от него: „Щом определен брой живи същества се съберат на едно място, независимо дали става дума за стадо животни или за човешка тълпа, те инстинктивно се поставят под властта на някакъв ръководител, т.е. водач“. Помнеше също, че тези книги са били настолни за другаря Сталин. Само че едно е да знаеш нещо от книгите, а съвсем друго – да го видиш с очите си. Сега Кузнецов видя с очите си и разбра какво всъщност става в страната му: Сталин навремето е бил като румънеца – знаел е какво иска и си го е правил. Само дето не е късал кочани, а глави... А Горбачов и останалите сегашни пишман водачи не знаеха какво искат... Не знаеха „за какво им е царевичния кочан“... И се чудеха „къде да си го заврат“ и „защо все им изпада“... И се надвикваха един друг по митинги и конгреси като маймуниците отсреща...

Кузнецов така се увлече в тези асоциации, че допусна една много неприятна грешка. Несъзнателно, може би под влияние на шимпанзетата, които беснееха из нивата и бяха откъснали вече над две трети от кочаните и продължаваха да късат нови и да си ги пъхат под мишниците, той също започна да си къса плодове от манговото дърво, под което се беше скрил, и започна да си похапва от тях. А добре знаеше, че не бива да го прави. Защото плодът на мангото беше несъвместим със сухата храна от стандартния порцион, който Кузнецов беше погълнал преди час и четиридесет минути. Резултатът беше ясен и предсказуем: само след десетина минути наблюденията и разсъжденията му бяха прекъснати от мощен зов за облекчение на разстроения му стомах. Кузнецов се напсува наум за разсеяността си, след което прекъсна наблюдението и се навря в гъстите храсталаци зад манговите дървета, свали предпазителя на своя десантен АК-74, зареди патрон в цевта и го заметна на гърба си. След което разкопча колана, свали панталоните и приклегна. И се отдаде на повика на природата. След 2 минути и 34 секунди процесът завърши за голямо облекчение на Кузнецов и той понечи да се изправи. В този момент пред него цъфна черна мутра, пред която стърчеше дулото на американска винтовка М-16. При нормални обстоятелства Кузнецов никога не би допуснал да бъде изненадан по такъв начин. Но вече разказахме, че спокойният живот го беше поотпуснал, а наблюденията над маймунското стадо и заключенията от тях, както и комбинацията от сухата спецназовска дажба и местните плодове, която беше предизвикала това извънредно отбиване в храстите, беше го разконцентрирала допълнително. Въпреки това обаче рефлексите от дългогодишния опит се задействаха безотказно. Това, което последва, се случи за по-малко от три десети от секундата. На нас обаче ще ни е необходимо малко повече време, за да опишем случката. И така, ето забавеният каданс: негрото подпира М-16 на бедрото си; Кузнецов завърта автомата; негрото натиска спусъка; Кузнецов хваща дръжката на АК-74 и натиска спусъка; М-16 засича (да поясним – М-16 е идеално оръжие за идеални условия. Само че условията в Африка не са идеални. И ако не го поддържаш в идеално състояние, просто отказва да стреля. Виж, АК си стреля. При всякакви условия.); АК-74 стреля; негрото е улучен с 3 куршума, един от които в челото, пада назад и изпуска М-16; Кузнецов губи равновесие от рязкото завъртане и пада върху рядката жълтокафява каша, която току-що е отделил под себе си.

И тогава дойде прозрението! Всички парчета на пъзела в главата му се наместиха и той откри простата истина за смисъла на живота си: по-

добре жив дрисльо, отколкото мъртъв герой! Това беше! Цял живот се беше правил на герой. И се беше навирал в лайна. Които други бяха срали. А той трябваше да чисти. И да се завира след това по кюшета за да пръцка, без да смее да се изака. До това всъщност се свеждаше и цялото му геройство. Да чисти чужди лайна. Как може да свърши подобно нещо? Ами ако продължаваш да го правиш – само по един начин – като накрая паднеш в лайната и ако са много – да си отидеш от тоя свят. Прав беше малкият му син, като казваше че е дърт пръдльо! Е, стига толкова! Ако ще съм в лайна – поне да са си моите!

След като стигна до това протичко прозрение, полковник Кузнецов стана, почисти се с листа от гнусотията, която беше сътворил и в която се беше наврял, приведе се в опрятен вид и излезе от хралалака. Приключи проверката. Дослужи си срока на командировката. Върна се в родината си, която много скоро щеше да престане да съществува. Събра се с жена си и децата си. Напусна Спецназ. И стана писател. Фантаст.

КРАЙ

© Петър Копанов

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10003>]